

Nr 63

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272); given Stockholms slott den 13 februari 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i källskattebestämmelserna, sammanhängande med den år 1958 beslutade omläggningen av den statliga personalpensioneringen.

Vidare föreslås vissa förenklingar i bestämmelserna om restavgift och om ränta på restituerad skatt. I samband därmed förordas även en viss jämkning i bestämmelserna om rätt att erhålla ränta på överskjutande preliminär skatt.

Förslag

till

förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas, att 3 § 3 mom., 39 § 1 mom., 43 § 1 mom., 58 § 1 mom. och 69 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå jämväl för annan inkomst än sådan som i 2 mom. under 1 första och andra styckena sägs.

(Se vidare anvisningarna.)

39 §.

1 m o m. Vid utbetalning — — — erlägga (skatteavdrag).

Har arbetstagare, — — — första utbetalningstillfället.

43 §.

1 m o m. Arbetsgivare skall — — — skatteavdraget angivits.

Efter utgången av den sista uppbördstermin, under vilken skatt enligt debetsedel skall erläggas, eller, om arbetstagare tidigare slutat sin anställning, vid dennas slut skall arbetsgivaren till arbetstagaren återställa debetsedeln. Därvid skall arbetsgivaren *hava å debetsedeln lämnat* uppgift om summan av verkställda skatteavdrag och den tid av

(Föreslagen lydelse)

3 §.

3 m o m. Kungl. Maj:t må förordna, att preliminär A-skatt skall utgå jämväl för *sådan folkpension enligt lagen om folkpensionering som utbetalas i särskild ordning med hänsyn till samordning med statlig pensionsförmån, så ock för annan inkomst än sådan som i 2 mom. under 1 första och andra styckena sägs.*

(Se vidare anvisningarna.)

39 §.

1 m o m. Vid utbetalning — — — erlägga (skatteavdrag).

Har arbetstagare, — — — första utbetalningstillfället.

Kungl. Maj:t må föreskriva, att statlig pensionsmyndighet skall verkställa skatteavdrag för kvarstående skatt i annan ordning än i nästföregående stycke sägs.

43 §.

1 m o m. Arbetsgivare skall — — — skatteavdraget angivits.

Efter utgången av den sista uppbördstermin, under vilken skatt enligt debetsedel skall erläggas, eller, om arbetstagare tidigare slutat sin anställning, vid dennas slut skall arbetsgivaren till arbetstagaren återställa debetsedeln. Därvid skall arbetsgivaren *lämna arbetstagaren skriftlig* uppgift om summan av verkställda skatteavdrag och den tid av

¹ Senaste lydelse av 39 § 1 mom. och 58 § 1 mom. se 1958:300 samt av 69 § 1 mom. se 1957:667.

(Nuvarande lydelse)

inkomståret som avdragen avse. Dylik uppgift, som skall vara av arbetsgivaren eller någon hos honom anställd undertecknad eller signerad, skall tillika omfatta arbetsgivarens namn och adress.

Har debetsedel — — — kvarstående skatten.

Det ankommer — — — tillhållas arbetsgivare.

58 §.

1 m o m. Har skattskyldig eller arbetsgivare som verkställt skatteavdrag underlåtit att inbetala skatt i tid och ordning, som i 53 eller 54 § eller 56 § 3 mom. sägs, skall utgå restavgift, beräknad efter fyra öre för varje hel krona av den del av skatten, som sålunda icke erlagts, dock ej mindre än *tjugufem öre*. Vad nu sagts skall i fall, som avses i 56 § 3 mom. andra stycket, gälla endast om där angiven inbetalning icke verkställts senast under den uppbördstermin, som infaller närmast efter utgången av den månad, under vilken skatteavdraget verkställts, eller, såvitt gäller inbetalning från arbetsgivare som avses i 53 § 1 mom. tredje stycket, senast den 18 i den månad under vilken nämnda uppbördstermin infaller.

69 §.

1 m o m. Därest den preliminära skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas skattskyldig vid debitering av slutlig skatt, till den del densamma erlagts överstiger den slutliga skatten *med minst en femtedel av denna eller med minst tiotusen kronor*, äger den skattskyldige erhålla

(Föreslagen lydelse)

inkomståret som avdragen avse. Dylik uppgift, som skall vara av arbetsgivaren eller någon hos honom anställd undertecknad eller signerad, skall tillika omfatta arbetsgivarens namn och adress. *Uppgift som nu sagts skall tecknas å debetsedeln, om arbetstagaren slutat sin anställning före utgången av månaden närmast före den sista uppbördstermin, under vilken skatt enligt debetsedeln skall erläggas.*

Har debetsedel — — — kvarstående skatten.

Det ankommer — — — tillhållas arbetsgivare.

58 §.

1 m o m. Har skattskyldig eller arbetsgivare som verkställt skatteavdrag underlåtit att inbetala skatt i tid och ordning, som i 53 eller 54 § eller 56 § 3 mom. sägs, skall utgå restavgift, beräknad efter fyra öre för varje hel krona av den del av skatten, som sålunda icke erlagts, dock ej mindre än *en krona*. *Restavgiften skall vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till helt krontal*. Vad nu sagts skall i fall, som avses i 56 § 3 mom. andra stycket, gälla endast om där angiven inbetalning icke verkställts senast under den uppbördstermin, som infaller närmast efter utgången av den månad, under vilken skatteavdraget verkställts, eller, såvitt gäller inbetalning från arbetsgivare som avses i 53 § 1 mom. tredje stycket, senast den 18 i den månad under vilken nämnda uppbördstermin infaller.

69 §.

1 m o m. Därest den preliminära skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas skattskyldig vid debitering av slutlig skatt, till den del densamma erlagts överstiger den slutliga skatten, äger den skattskyldige erhålla ränta med fem procent, för en beräknad tid av ett år, å den del

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ränta med fem procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömandet av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den preliminära skatten icke inräknas sådan i 27 § 2 mom. under 3) omförmäld preliminär skatt, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomst-året; vidare skall med slutlig skatt likställas sådan tillkommande skatt, som enligt vad i 68 § 4 mom. andra stycket sägs helt eller delvis skall gäldas med där omförmäld preliminär skatt.

Ränta som — — — den skattskyldige.

2 mom. Den som jämlikt 68 § 2 mom. äger återbekomma för mycket erlagd skatt skall erhålla ränta därå efter fem procent för år. *Sådan ränta skall dock icke* utgå å belopp som dödsbo i anledning av skattskyldigs frånfälle befriats från att erlagga eller å räntebelopp som påförts enligt stadgandet i 27 § 3 mom. I fall varom i 68 § 3 mom. sägs skall ränta utgå endast å den del av det för mycket erlagda beloppet, som skall utbetalas till den skattskyldige.

Vid beräkning — — — beloppet återbetalas.

av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömandet av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den preliminära skatten icke inräknas sådan i 27 § 2 mom. under 3) omförmäld preliminär skatt, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomst-året; vidare skall med slutlig skatt likställas sådan tillkommande skatt, som enligt vad i 68 § 4 mom. andra stycket sägs helt eller delvis skall gäldas med där omförmäld preliminär skatt.

Ränta som — — — den skattskyldige.

2 mom. Den som jämlikt 68 § 2 mom. äger återbekomma för mycket erlagd skatt skall erhålla ränta därå efter fem procent för år. *Uppkommer öretal vid beräkning av sådan ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela krontal. Ränta skall dock ej utgå, om räntebeloppet skulle understiga fem kronor. Ränta som nu sagts skall icke heller* utgå å belopp som dödsbo i anledning av skattskyldigs frånfälle befriats från att erlagga eller å räntebelopp som påförts enligt stadgandet i 27 § 3 mom. I fall varom i 68 § 3 mom. sägs skall ränta utgå endast å den del av det för mycket erlagda beloppet, som skall utbetalas till den skattskyldige.

Vid beräkning — — — beloppet återbetalas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959, dock att förordningens bestämmelser skola gälla redan dessförinnan i avseende å åtgärder, som erfordras för förordningens tillämpning efter ikraftträdandet.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13
februari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet fråga om *vissa ändringar i uppbördsförordningen* samt anför därvid följande.

Nu gällande uppbördsförordning tillkom 1953 som ett resultat av en allmän översyn av det 1945 införda källskattesystemet. Under åren efter 1953 har vissa ändringar genomförts. Dessa har avsett att förbättra uppbörds-systemet i olika detaljer men har också varit en följd av reformer på andra områden, inte minst inom sociallagstiftningen.

Ytterligare ändringar kan förutses. När en allmän tjänstepensionering införes, erfordras sålunda bestämmelser om avgiftsuppbörd m. m. På längre sikt kan en omläggning av det tekniska förfaringssättet vid skatteuppbörden komma att genomföras på grundval av den nyss påbörjade utredningen om ökad användning av maskinella hjälpmedel vid folkbokföring, debitering och uppbörd. Vid sidan av dessa större reformer har en rad andra uppbördsfrågor aktualiserats under senare år. En del av dessa frågor är sådana, att de inte kan lösas utan närmare utredning. Detta gäller exempelvis besvär förfarandet i uppbördsfrågor och den skattskyldiges möjligheter att utverka uppskov med inbetalning av skatt i anledning av ett från hans sida överklagat taxeringsbeslut. Jag avser att vid ett senare tillfälle anmäla dessa frågor.

Vissa smärre spörsmål synes emellertid vara av beskaffenhet att kunna behandlas redan nu. Sålunda har riksdagens revisorer tagit initiativ till vissa förenklingar i bestämmelserna om restavgiften och räntan på restituerad skatt. I samband därmed avser jag att föreslå viss jämkning av bestämmelserna om rätt att erhålla ränta på överskjutande preliminär skatt. Vidare nödvändiggör den av 1958 års B-riksdag beslutade omläggningen av den statliga personalpensioneringen vissa specialregler angående skatteavdrag m. m. Jag anhåller att nu få upptaga dessa frågor, varvid början lämpligen torde få göras med de spörsmål som sammanhänger med den statliga personalpensioneringen.

I. Uppbördsfrågor vid den statliga personalpensioneringen

Inledning

Vid 1958 års B-riksdag antogs nya grunder för den statliga personalpensioneringen (propositionen nr B 31 och statsutskottets utlåtande nr B 52). Dessa grunder byggde på en överenskommelse med de statsanställdas huvudorganisationer, vid vars tillkomst har förutsatts, att gemensam utbetalning av statlig personalpension och allmän pension skall anordnas. Det nya pensionssystemet avses träda i kraft den 1 juli 1959.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 maj 1958 tillkallades generaldirektören A. E. V. Swartling att verkställa erforderlig planering av gemensam utbetalning av personalpension och allmän pension. Riktpunkten för planeringsarbetet angavs vara att pensionstagarna skall erhålla personalpension och allmän pension genom en och samma utbetalningshandling.

Den 14 november 1958 överlämnade utredningsmannen en promemoria angående de ändringar i uppbördsförordningen som påkallas av en gemensam pensionsutbetalning. De ifrågasatta ändringarna skulle innebära att beträffande pensioner, som utbetalas till statstjänstemän m. fl. och deras efterlevande,

a) preliminär A-skatt även utgår på den del av det samordnade pensionsbeloppet som avser folkpension,

b) skatteavdrag för kvarstående skatt verkställs på de pensionsbelopp som utbetalas för februari—maj månader, samt

c) viss lättnad medges i fråga om skyldigheten för arbetsgivare att å debetsedel lämna uppgift om summan av verkställda skatteavdrag m. m.

Preliminär A-skatt för folkpension

Gällande bestämmelser. Preliminär skatt utgår såsom preliminär A-skatt eller preliminär B-skatt. Preliminär A-skatt skall i princip utgöras för inkomst av tjänst, däribland pension. Kungl. Maj:t äger, enligt en i 3 § 3 mom. uppbördsförordningen intagen bestämmelse, förordna att preliminär A-skatt skall utgå även för annan inkomst. Skatten erlägges genom skatteavdrag, som verkställs av den som utbetalar löne- eller pensionsbeloppet. Skatteavdragets storlek anges i skattetabeller, som visar den preliminära skatt som belöper på olika inkomstbelopp. — Preliminär B-skatt avser alla slag av inkomst och utgår enligt särskild debitering.

Från huvudregeln att preliminär A-skatt skall beräknas för inkomst av tjänst göres i 10 § uppbördsförordningen vissa undantag. Där anges sålunda bl. a., att preliminär A-skatt inte skall utgå för folkpension enligt lagen om folkpensionering.

Utredningspromemorian. I promemorian framhålles, att det vid gemensam utbetalning av tjänstepension och folkpension måste anses oegentligt och även ur arbetssynpunkt besvärande, om preliminär A-skatt utgår på endast

en del av det samordnade beloppet. I anledning därav föreslås, att uppborrdsförordningen ändras så, att möjlighet finns att verkställa skatteavdrag å folkpension. Ändringen bör enligt utredningsmannen innebära, att Kungl. Maj:t erhåller rätt att i särskilda fall bestämma, att skatteavdrag skall verkställas å folkpension.

Departementschefen. Enligt gällande bestämmelser skall preliminär A-skatt inte innehållas vid utbetalning av folkpension. I den mån mottagaren har en tjänsteinkomst vid sidan av folkpensionen, t. ex. en personalpension, skall källskatteavdrag däremot verkställas på denna inkomst. I dessa fall kommer skatten på folkpensionen att uttagas i form av kvarskatt, för såvitt mottagaren inte själv begärt höjning av källskatteavdraget. Är åter folkpensionen den huvudsakliga inkomstkällan, resulterar taxeringen i regel i att pensionen inte alls eller endast till viss mindre del blir beskattad. Ortsavdraget och det extra avdrag för nedsatt skatteförmåga som kan erhållas vid taxeringen motsvarar nämligen i regel hela folkpensionen eller i vart fall större delen därav. Förutsättningar har därför hittills inte ansetts föreligga för att uttaga källskatt på folkpensionerna.

Den vid nyssnämnda överenskommelse förutsatta samordningen vid utbetalning av statlig tjänstepension och folkpension ställer för de därav berörda pensionärernas del frågan i ett ändrat läge. De båda slagen av pensioner kommer att utbetalas av samma myndighet och beräknas gemensamt. Något hinder för att uttaga källskatt på folkpensionen kommer då inte att föreligga. Såsom utredningsmannen påpekat bör tvärtom av samordningen följa, att avdraget för preliminär A-skatt beräknas på det utbetalda pensionsbeloppet i dess helhet. En sådan ordning bör vara till fördel även för pensionären. Han behöver nämligen inte, såsom nu ofta är fallet, riskera att bli påförd kvarskatt för folkpensionen.

På grund härav förordar jag, att bestämmelser införes, som möjliggör att källskatt avdrages på folkpension, när den utbetalas i särskild ordning med hänsyn till samordning med statliga personalpensionsförmåner. Med tanke på bestämmelsernas speciella natur synes det härvid lämpligt att anknyta till den befogenhet som Kungl. Maj:t äger enligt 3 § 3 mom. uppborrdsförordningen att förordna om uttag av preliminär A-skatt även för annan inkomst än tjänsteinkomst. Denna befogenhet bör utvidgas så att den omfattar jämväl här avsedda fall. Därjämte är det önskvärt, att en redaktionell jämkning vidtages i 10 §. Denna jämkning synes emellertid kunna anstå, till dess ställning tagits till föreliggande förslag att ändra nämnda paragraf i annat hänseende. De närmare bestämmelserna i ämnet bör lämpligen utfärdas i administrativ ordning och bl. a. innebära, att viss reduktion av de i skattetabellerna angivna skattebeloppen skall ske med hänsyn till att pensionsmottagarna i förekommande fall inte skall betala pensionsavgift och sjukförsäkringsavgift.

Enligt 37 § taxeringsförordningen behöver kontrolluppgift inte lämnas för folkpension. Denna bestämmelse utgör självfallet inte något hinder för

pensionsmyndigheten att, om så befinner praktiskt lämpligt, lämna uppgift om samtliga utbetalda förmåner, alltså även om folkpensionen. Om så sker, bör det dock till förebyggande av missförstånd uttryckligen angivas att beloppet i fråga inkluderar folkpension.

Skatteavdrag för kvarstående skatt

Gällande bestämmelser. Med kvarstående skatt förstås skatt, som återstår att erlægga, sedan preliminär skatt avräknats från slutlig skatt. Beloppet av den kvarstående skatten framgår av debetsedeln å slutlig skatt.

Kvarstående skatt som inte uppgår till fem kronor efterskänkes. Annan kvarstående skatt förfaller till betalning, om skatten uppgår till högst 50 kronor, under uppbördsterminen i mars året efter taxeringsåret. Om kvarskatten överstiger 50 kronor, skall hälften inbetalas under mars och resten under uppbördsterminen i maj.

Kvarstående skatt, som påförts löntagare eller pensionär, erlägges i regel genom skatteavdrag på samma sätt som preliminär skatt. Skyldighet att vidkännas skatteavdrag för kvarstående skatt, som påförts i hemortskommunen, föreligger nämligen för den som har att erlægga preliminär A-skatt. Skatteavdrag för kvarstående skatt kan ifrågakomma blott under januari—april månader.

För att arbetsgivaren skall kunna fullgöra sin skyldighet att göra skatteavdrag för kvarstående skatt, åligger det arbetstagaren att snarast efter det han mottagit debetsedeln å slutlig skatt antingen till arbetsgivaren överlämna denna eller också — om han inte fått kvarskatt sig påförd — för arbetsgivaren uppvisa debetsedeln eller intyg från lokal skattemyndighet att kvarstående skatt inte skall erläggas.

Skatteavdrag för kvarstående skatt sker på så sätt att vid varje avlöningstillfälle — såvitt avser månatliga utbetalningar — hälften av den kvarstående skatt som förfaller till betalning vid nästföljande uppbördstermin innehålles av arbetsgivaren.

Om den anställde inte fullgjort sin skyldighet att överlämna eller uppvisa debetsedeln å slutlig skatt eller vederbörligt intyg, skall arbetsgivaren vid avlöningstillfällena i januari—april verkställa skatteavdrag för kvarstående skatt med en fjärdedel av avlöningsbeloppet.

Bestämmelserna om skatteavdrag för kvarstående skatt är intagna i 39 och 40 §§ uppbördsförordningen.

De skattebelopp som innehållits av arbetsgivaren skall av denne inbetalas eller gireras till skatteavdelningen vid postkontoret i residensstaden. Inbetalningen anses behörigen verkställd om — såvitt avser arbetsgivare med minst två arbetstagare — inbetalningskortet eller girokortet inkommit till postanstalt senast den 18 i den månad, under vilken uppbördsterminen infaller.

Utredningspromemorian. I promemorian framhålles, att gemensam utbetalning av folkpension m. m. och statlig personalpension avses skola ske den 15 i varje månad. För närvarande utbetalas de statliga personalpensionerna vid månadens slut. Utredningsmannen förutser, att den ändrade tidpunkten för utbetalningen, som ansluter till nuvarande tidpunkt för folkpensionsutbetalning, kommer att medföra än större svårigheter än för närvarande att verkställa avdrag för kvarstående skatt vid utbetalningen under januari månad. Om — såsom det nya statliga pensionsystemet kräver — utbetalningarna centraliseras till en enda myndighet, blir det enligt utredningsmannen omöjligt för denna att på ett riktigt sätt verkställa sådant avdrag.

I promemorian föreslås därför, att avdragen för kvarstående skatt i fråga om statliga pensionärer skall ske vid utbetalningarna den 15 i månaderna februari, mars, april och maj. Det tillägges, att förfaringsättet, trots tidsförskjutningen, inte behöver innebära någon försening med redovisningen av innehållna kvarskattemedel. Dessa kan nämligen i vanlig ordning redovisas i mars och maj.

Departementschefen. Debetsedlarna å slutlig skatt skall tillställas de skattskyldiga senast den 15 december under taxeringsåret. Om debetsedeln uppstår kvarstående skatt, skall den dock, enligt särskild bestämmelse i uppbördskungörelsen, om möjligt översändas senast den 10 december. Den tid som förflyter mellan debetsedlarnas utsändande och det första avlöningstillfälle, då skatteavdrag för kvarstående skatt skall ske, uppgår således till omkring en månad.

Den avsedda centraliseringen och mekaniseringen av utbetalningen av de statliga personalpensionerna medför, att pensionsmyndigheten i samband med årsskiptena skall registrera alla de data som erfordras för att bestämma skatteavdragen för ca 70 000, sedermera 120 000 pensionärer. Även med anlitande av extra arbetskraft torde det vara ogörligt att slutföra detta arbete före den 15 januari, då den samordnade pensionen för nämnda månad avses skola utbetalas.

Utredningsmannens förslag att framflytta skatteavdragen för kvarstående skatt en månad är att se mot bakgrunden av de särskilda förhållanden som sålunda kommer att föreligga. Uppenbart är, att vissa specialbestämmelser på området är erforderliga.

Vid övervägande av de olika möjligheter som härvidlag kan föreligga har jag funnit, att den föreslagna förskjutningen av skatteavdragen erbjuder den ur skilda synpunkter bästa lösningen. Den tillgodoser pensionsmyndighetens behov av rådrum för det administrativa arbetet med avdragens verkställande men försenar inte kvarskattemedlens inlevererande. Förslaget bör därför biträdas. Då de olika detaljbestämmelser, som påkallas härav, inte lämpligen kan införas i uppbördsförordningen, förordar jag, att Kungl. Maj:t genom ett tillägg till 39 § 1 mom. nämnda förordning erhåller befogenhet att utfärda sådana bestämmelser i administrativ väg.

Dessa bestämmelser bör i främsta rummet reglera de situationer som kan uppkomma, om pensionsmyndigheten inte är att anse som pensionstagarens huvudarbetsgivare under hela den tid avdrag för kvarstående skatt kan ifrågakomma, d. v. s. under månaderna januari—maj. Den avsedda förskjutningen av sådana avdrag bör sålunda inte ske, om pensionsmyndigheten först efter utgången av januari blivit huvudarbetsgivare. Det kan nämligen då ha ankommit på annan arbetsgivare att inleverera den på den första månaden belöpande kvarskatten. Om åter pensionsmyndigheten före utgången av maj upphör att vara huvudsaklig arbetsgivare, bör myndigheten — med hänsyn till förskjutningen av avdragen — vara skyldig att det oaktat göra erforderligt avdrag för kvarstående skatt vid den närmast följande pensionsutbetalningen. Ytterligare erfordras en särskild bestämmelse för det fall att pensionen upphör att utgå under tidsperioden i fråga. Sker detta redan före pensionsutbetalningen i januari, bör skatteavdrag verkställas vid sistnämnda tillfälle och någon förskjutning av kvarskatteavdraget inte äga rum. Upphör pensionsrätten senare, bör pensionären eller, om han avlidit, hans dödsbodelägare erinras om att en del av den kvarstående skatten ännu inte erlagts.

Uppgift om verkställda skatteavdrag

Gällande bestämmelser. Det åligger arbetsgivare att vid varje avlönings-tillfälle lämna särskilt kvitto på skatteavdraget, om inte lönen utkvitterats på avlöningslista, på vilken skatteavdraget anges.

Därutöver skall arbetsgivaren lämna arbetstagaren uppgift om summan av verkställda skatteavdrag och den tid av inkomståret som skatteavdragen avser. I normalfallet, d. v. s. om arbetstagaren överlämnat sin debetsedel till arbetsgivaren, skall uppgiften tecknas på debetsedeln och undertecknas eller signeras av arbetsgivaren eller någon hos honom anställd. Uppgiften lämnas så snart arbetsgivaren fullgjort sin skyldighet att verkställa skatteavdrag enligt debetsedeln, d. v. s. — om inte anställningen upphört dessförrinnan — i regel under januari såvitt gäller preliminär A-skatt och i maj beträffande kvarstående skatt. — Av arbetsgivare utfärdad uppgift om verkställda skatteavdrag torde i regel äga vitsord gentemot statsverket, såvitt gäller arbetstagarens rätt att få räkna sig avdraget till godo.

Skyldigheten att på debetsedeln lämna uppgift om summan av verkställda skatteavdrag infördes år 1953 (43 § 1 mom. andra stycket uppbördsförordningen). Denna anordning ersatte förut gällande bestämmelser om att postens kvitto på inbetald skatt skulle tecknas eller fastsättas på debetsedeln.

I sammanhanget torde jämväl få erinras om stadgandet i 37 § 2 mom. sjätte stycket taxeringsförordningen, enligt vilket kontrolluppgift om löneinkomst och liknande skall innehålla uppgift om skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt.

Utredningspromemorian. I promemorian erinras till en början om att uppgift om verkställda skatteavdrag för preliminär A-skatt skall anges på

den kontrolluppgift, som arbetsgivaren enligt 37 § taxeringsförordningen lämnar till ledning för den anställdes taxering. Vidare framhålles, att den centraliserade pensionsutbetalning som avses komma till stånd för stats-tjänstemän blir av mycket stor omfattning.

Skyldigheten att verkställa föreskrivna anteckningar å debetsedlarna kommer, framhåller utredningsmannen, att bli synnerligen arbetskrävande. Så skulle bli fallet, även om uppgiftsskyldigheten enligt uppbördsförordningen fullgjordes på det sätt att särskild handling, på vilken tids- och beloppsuppgifter angivits maskineilt, vidhäftas debetsedeln. Kontrollen av att handlingen anbringats på rätt debetsedel synes nämligen förutsätta ett manuellt förfaringsätt. Utredningsmannen föreslår därför, att uppgiftsskyldigheten beträffande avdragen för preliminär A-skatt skall få fullgöras så, att å debetsedeln medelst en stämpel, innehållande utbetalningsmyndighetens namn, intygas, att skatteavdrag verkställts enligt vad angiven kontrolluppgift utvisar. Ett exemplar av kontrolluppgiften skulle tillställas den skattskyldige. Härav skulle påkallas ändring av bestämmelserna i 43 § 1 mom. uppbördsförordningen.

Departementschefen. Genom det »kvitto» som arbetsgivaren tecknar på debetsedeln erhåller arbetstagaren bevis om att det där angivna skattebeloppet innehållits. Han har också användning för uppgiften i fråga när han skall deklarera.

Enligt utredningsmannens förslag skulle den statliga pensionsmyndigheten inte behöva ange beloppet av den innehållna skatten på debetsedeln. Där skulle i stället hänvisas till det exemplar av kontrolluppgiften för taxeringen som tillställs pensionstagaren. På kontrolluppgiften finnes uppgift om beloppet. Härigenom skulle det bli möjligt att anlita maskiner för arbetet med att lämna pensionärerna uppgift om innehållen skatt. Efter vad jag under hand erfarit torde motsvarande önskemål föreligga även inom andra institutioner och företag.

Föreskriften att arbetsgivarens uppgift om innehållen skatt skall tecknas på debetsedeln har närmast tillkommit av hänsyn till sådana arbetstagare som bytt anställning under den tid debetsedeln använts för skatteavdrag. Han kan därigenom på en handling få uppgifter om de belopp som innehållits vid de olika anställningarna. För en arbetstagare, som hela tiden haft samma arbetsgivare, torde det däremot knappast spela någon roll om uppgiften i fråga tecknas på debetsedeln eller på annan handling. Har en arbetstagare haft flera arbetsgivare torde det inte heller vara till nämnvärd olägenhet för honom, om den arbetsgivare som haft att göra det sista skatteavdraget enligt debetsedeln utfärdar sitt kvitto separat.

Den avsedda centraliseringen av pensionsutbetalningarna förutsätter, att även uppgifterna till pensionärerna om innehållen skatt kan framställas maskineilt. Om bestämmelserna ändras så att de möjliggör en sådan ordning, skulle detta även vara till fördel för enskilda företag och institutioner med många anställda och pensionärer.

En viss jämkning av bestämmelserna på området synes därför böra företagas. Möjlighet bör sålunda föreligga att teckna uppgiften om innehållen skatt på särskild handling, därest arbetsgivaren verkställt skatteavdrag för arbetstagaren under hela den tid debetsedeln avser. Detsamma synes böra gälla, om anställningen börjat först under nämnda tid men fortsatt under hela den tid som återstår för skatteavdrag enligt debetsedeln. Såsom utredningsmannen förutsatt, bör uppgiftsskyldigheten i dessa fall anses rätteligen fullgjord, om pensionsmyndigheten till pensionstagaren översänder avskrift av den kontrolluppgift för taxeringen som myndigheten har att avgiva och som skall innehålla uppgift om beloppet av innehållen preliminär A-skatt. Avskriften av kontrolluppgiften måste därvid vara undertecknad eller signerad på sätt som nu gäller den på debetsedeln lämnade uppgiften.

Däremot bör skyldigheten att teckna uppgiften på debetsedeln kvarstå i övriga fall, d. v. s. då anställningen slutat innan samtliga skatteavdrag enligt densamma skolat verkställas. Om uppgiften angående innehållen skatt tecknas på annan handling än debetsedeln, är det önskvärt att debetsedeln, på sätt utredningsmannen antytt, förses med hänvisning till nämnda handling. Det synes dock knappast erforderligt att utfärda särskilda föreskrifter härom.

Jag förordar, att bestämmelserna i 43 § 1 mom. uppbördsförordningen ändras i enlighet med vad jag här anfört.

II. Restavgiften m. m.

Förenklad beräkning av restavgift

Riksdagens år 1956 församlade revisorer föreslog i sin till 1957 års riksdag avlämnade berättelse (Del I, s. 247—249), att restavgiften i fortsättningen skall utgå i jämna krontal. Förslaget behandlades av statsutskottet i utlåtande nr 93 under 22:o), varvid utskottet uttalade sig för författningsändringar i anslutning till revisorernas förslag. På hemställan av utskottet anhöll riksdagen i skrivelse, nr 249, att Kungl. Maj:t ville vidta åtgärder i det av utskottet angivna syftet.

Gällande bestämmelser. Om skattskyldig eller arbetsgivare, som verkställt skatteavdrag, underlåtit att inbetala skatt i föreskriven tid och ordning, skall enligt 58 § 1 mom. uppbördsförordningen restavgift utgå, beräknad efter fyra öre för varje hel krona av den del av skatten, som sålunda icke erlagts, dock ej mindre än 25 öre.

För indrivning av skatt som ankommit på landsfiskal skall restavgiften enligt 64 § tillfalla statsverket. Har landsfiskalen anlitat exekutionsbiträde, äger dock biträdet uppbära hälften av restavgiften, men högst 50 kronor för varje restförd skattepost.

Om indrivningen ankommit på annan utmätningsman än landsfiskal, äger

sådan utmätningssman uppbära restavgiften, i den mån denna inte överstiger 100 kronor för varje restförd skattepost. Exekutionsbiträdet har dock rätt till hälften härav, i den mån han tagit befattning med indrivningen. I städerna kan särskilda föreskrifter ha meddelats rörande dispositionen av restavgiften. Till den del restavgiften överstiger 100 kronor skall den tillfalla statsverket.

Riksdagens revisorer påpekar, att restavgiften kan utgå med belopp vilket utgöres av eller i vilket ingår öretal, samt anför vidare.

Av den föregående redogörelsen framgår emellertid, att under senare år åtgärder i skilda hänseenden vidtagits för att förenkla arbetet i samband med debitering och uppbörd av skatter av olika slag m. m. Sålunda ha, för att taga ett exempel, öretalen numera bortarbetats från samtliga de i slutlig skatt ingående delposterna. Då arbetsbördan för de myndigheter som handha de administrativa bestyren i samband med uppbörden av skatt alltjämt är betydande, synas ytterligare åtgärder i förenklande syfte böra vidtagas. Revisorerna vilja i sådant hänseende föreslå, att restavgiften i fortsättningen skall utgå i jämna krontal, varvid minsta belopp bör fastställas till en krona. Som särskild anledning till en dylik föreskrift må framhållas, att användningen av hålkorts- och andra kontorstekniska maskiner av komplicerat slag försvåras, så länge öretal ingå i beloppen för restavgifter. En dylik olägenhet har bl. a. framkommit vid de försök, som statens organisationsnämnd f. n. bedriver rörande användandet av hålkortssystem för debitering och längdföring inom skatteväsendet. Även från näringslivets sida ha, enligt vad revisorerna erfarit, påtalats de mindre tillfredsställande förhållanden, som äro förbundna med de nuvarande bestämmelserna om restavgift.

Vid införandet av en föreskrift av här angivet slag uppkomma vissa praktiska problem. Såsom i det föregående föreslagits bör lägsta beloppet för restavgiften fastställas till en krona. Uppkommer vid uträkning av restavgift öretal, bör detta — i likhet med vad som redan gäller i andra fall enligt uppbördsförordningen — vid belopp över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal nedåt till helt krontal. En dylik åtgärd innebär bl. a., att avgiften för belopp t. o. m. trettiosju kronor blir en krona. Enligt gällande bestämmelse skall inflytande restavgift i vissa fall fördelas på två håll, vilket medför att restavgifter, som bestå av ojämna krontal, efter delningen komma att utgöras av belopp, i vilket ingår öretal. Det synes emellertid önskvärdt, att även i sådant fall öretal undvikas. På vad sätt detta lämpligen skall ske, torde böra bli beroende på närmare överväganden.

Revisorerna anse sålunda, att författningsändringar i här angivet syfte snarast böra vidtagas.

Yttranden. Över revisorernas förslag har yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, statens organisationsnämnd, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Södermanlands, Blekinge, Jämtlands och Norrbottens län. Revisorernas förslag har i princip tillstyrkts i samtliga yttranden.

Statskontoret kan helt ansluta sig till vad revisorerna i förevarande hänseende anför. I anledning av vad i ärendet uttalats beträffande i stad utgående restavgifter framhålles den betydelse, som resultatet av 1955 års stadsutrednings pågående arbete kan erhålla beträffande den framtida organisationen av den åt vissa städer anförtrödda uppbördsverksamheten.

Enligt riksräkenskapsverket torde revisorernas förslag innebära en viss arbetsbesparing för uppbörds- och indrivningsmyndigheterna. Med hänsyn till restavgiftens speciella karaktär av påföljd för försummad skattebetalning och då den i vissa fall jämväl utgör en löneförmån torde vid införandet av en sådan föreskrift en hel del praktiska avvägningsproblem uppkomma. Riksräkenskapsverket vill emellertid icke motsätta sig att frågan om öretalens slopande göres till föremål för utredning.

Statens organisationsnämnd biträder förslaget att restavgiften skall utgå i helt krontal och med ett minsta belopp av en krona. Nämnden framhåller vidare, att bestämmelserna bör få sådan innebörd, att när restavgift skall fördelas på två håll, jämväl varje avgiftsdel i förekommande fall avrundas till helt krontal, enär eljest den avsedda effekten av ändringen i vissa fall begränsas.

Överståthållarämbetet ansluter sig i princip till förslaget men vill ifrågasätta huruvida icke i förenklingssyfte det vore lämpligare att låta även överskjutande öretal över femtio öre bortfalla.

Länsstyrelsen i Södermanlands län finner förslaget väl värt beaktande såsom ett led i den fortgående förenklingen av uppbörds- och indrivningsförfarandet. Visserligen kommer väl det föreslagna bestyret med avrundning till helt krontal uppåt vid öretal över 50 och nedåt vid öretal om 50 och därunder icke att för vederbörande visa sig mer tidsbesparande än den nuvarande ordningen, men fördelarna i andra avseenden av detta förfaringsätt, särskilt med hänsyn till det tilltänkta hålkortssystemet, synes dock överväga. En ytterligare förenkling, som förtjänar att övervägas, vore givetvis att helt låta öretalet bortfalla, så att restavgifter som icke uppginge till helt krontal alltid skulle avrundas nedåt till närmaste hela krontal.

Då en förenkling i av revisorerna föreslagen riktning enligt länsstyrelsens mening bör genomföras, vill länsstyrelsen för sin del förordna att en utredning på grundval av revisorernas uttalande kommer till stånd. Därvid bör i enlighet med revisorernas uttalande särskild uppmärksamhet ägnas de fall, då restavgiften skall fördelas mellan staten å ena och enskilda eller kommun å andra sidan och öretal därvid uppkommer.

Länsstyrelsen i Jämtlands län tillstyrker revisorernas förslag samt framhåller, att restavgiften även vid delbetalning bör utgöras med helt krontal. Enligt länsstyrelsens mening synes det angeläget, att förekommande fördelning av restavgift mellan statsverket och exekutionsbiträde verkställas så att redovisningen till statsverket verkställs i hela krontal. Då restavgift utgjorts med udda krontal, bör den udda kronan enligt länsstyrelsen varannan gång tillfalla statsverket respektive exekutionsbiträdet.

I yttrandet från länsstyrelsen i Norrbottens län anföres följande.

Givetvis skulle en viss förenkling vid längdföring och redovisning av restförda skatter och restavgifter uppnås, om restavgifterna på sätt föreslagits endast skulle påföras i krontal. Vid delning av restavgifter, som bestå av ojämma krontal, kunde man tänka sig den regeln, att även delningen skall ske i hela krontal så att statsverket avstår sin 50-öring till den

provisionsberättigade. Då sportelsystemet är på avskrivning — enligt länsstyrelsens mening visserligen till skada för indrivningsverksamhetens rationella bedrivande — och allt färre utmätningmän och exekutionsbiträden äga rätt att uppbära del av restavgift, torde den ekonomiska betydelsen av länsstyrelsens sistberörda förslag för statsverkets del bliva ringa.

Länsstyrelsen har sålunda intet att erinra emot en sådan ändring av bestämmelserna att restavgift, som icke uppgår till minst en krona, icke skall uttagas, att restavgift i övrigt blott påföres i hela kronotal med jämkning uppåt och nedåt på sätt revisorerna föreslagit samt att restavgifter, som uppgå till ojämna kronotal och skola fördelas, bliva delade så att den provisionsberättigade tjänstemannen får en krona mer än statsverket.

Det må dock framhållas, att man genom nu ifrågakomna åtgärder icke undgår att i ett flertal fall under indrivningsarbetet och redovisningen därav arbeta med öretal. Länsstyrelsen är dock icke beredd att nu föreslå några ytterligare åtgärder till undvikande härav.

Statsutskottet framhåller i sitt förut nämnda utlåtande, att revisorernas förslag ansluter sig väl till de under senare år vidtagna åtgärderna för att förenkla arbetet i samband med debitering och uppbörd av skatter av olika slag m. m. Författningsändringar i det av revisorerna angivna syftet synes därför enligt utskottets mening böra vidtagas. Innan så sker torde dock, såsom revisorerna själva framhållit, vissa praktiska problem böra upptagas till närmare övervägande, varvid självfallet även de av remissmyndigheterna framförda synpunkterna och förslagen bör beaktas.

Departementschefen. När skatt inbetalas för sent eller indrives, skall restavgift erläggas. Avgiften är inte konstruerad som en dröjsmålsränta. Den utgår med fyra procent av det restförda beloppet oberoende av hur länge skattens erläggande fördröjts. Avgiften kan sålunda redan nu sägas vara i viss mån schablonmässigt utmätt. Öretal kan emellertid uppkomma vid beräkning av restavgiften.

Revisorernas förslag syftar till att borttaga öretalsberäkningen. Härvid har man i första hand avsett det avgiftsbelopp som debiteras gäldenären. Man har emellertid också ansett önskvärt att undgå öretalsberäkning vid bestämmandet av den andel i restavgiften som i vissa fall skall tillkomma exekutionsbiträde.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag det önskvärt, att förenklingar genomföres på ifrågavarande område. Förslaget att restavgiften skall utgå i hela kronor bör därför genomföras.

Vad åter angår tanken att på motsvarande sätt förenkla avräkningen av exekutionsbiträdenas andel i restavgiften bör framhållas, att sportelsystemet vid skatteindrivningen befinner sig under avveckling. Det framstår därför såsom tveksamt, om man nu bör företaga en ändring, som speciellt syftar till att underlätta tillämpningen av detta system. Härtill kommer att det visat sig vara förenat med svårigheter att finna en lösning, som på ett tillfredsställande sätt tillgodoser önskemålet i fråga. Dessa svårigheter sammanhänger främst med att sportelinkomsterna är sammansatta av ett stort antal ofta ganska små poster och att ändringar i fråga om beräkningen av varje

post kan få ganska avsevärda följdverkningar på sportelinkomstens storlek. Om man vill undvika sådana konsekvenser, skulle närmast ifrågakomma att föreskriva en avjämning av restavgiften till närmaste krontal som är jämnt delbart med två. Detta skulle emellertid innebära större ändring av restavgiftens storlek än som eljest hade varit erforderlig. Storleken av det belopp som avkräves gäldenären skulle sålunda i viss, om än ringa mån göras beroende av en intern fördelningsfråga inom förvaltningsapparaten, något som knappast synes tilltalande.

Jag har därför inte ansett mig kunna förorda, att reglerna utformas så att öretal undgås jämväl vid beräkning av exekutionsbiträdenas andel av restavgiften. Det synes inte heller möjligt att tillgodose ett vid remissbehandlingen framkommet önskemål om att avgiften vid delbetalningar skall beräknas enbart i kronor. Avjämningen bör sålunda endast innebära att avgiften för varje restförd post skall utgå i helt krontal.

Reglerna härom bör införas i 58 § 1 mom. uppbördsförordningen och synes i enlighet med vad revisorerna antytt böra ges det innehållet att avgiften vid öretal över femtio skall avrundas uppåt och vid annat öretal skall avrundas nedåt till helt krontal. Avgiften skall dock vara lägst en krona.

Genomföres detta förslag, vinnas att särskild beräkning av avgiften blir obehövlig, om det oguldna skattebeloppet inte överstiger 37 kronor; avgiften blir då alltid en krona. I de distrikt där exekutionsbiträdena alltjämt uppbär andel i restavgiften, blir avräkningen av denna andel såtillvida mindre komplicerad att andra öretal än 50 öre, bortsett från fall av delbetalningar, inte ifrågakommer.

Förenklad beräkning av restitutionsränta

Riksdagens revisorer har även upptagit frågan om förenkling av vissa skatterestitutioner. I berättelsen till 1955 års riksdag föreslog sålunda de år 1954 församlade revisorerna, att vid restitution av skatt ränta, som ej utgöres av visst minsta belopp, förslagsvis fem kronor, ej skall utgå samt att räntebeloppen skall utbetalas i helt antal kronor, därvid öretal skall bortfalla (Del I, s. 174 och 175). Över förslaget avgavs yttranden av statskontoret, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Stockholms, Hallands och Västerbottens län, vilka samtliga tillstyrkte förslaget. Förslaget behandlades av statsutskottet i utlåtande nr 119 under 13:o), varvid utskottet fann förslagen välgrundade. På hemställan av utskottet anhöll riksdagen i skrivelse, nr 272, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om åtgärder i den av revisorerna angivna riktningen.

Gällande bestämmelser. Envar, som vinner nedsättning i eller befrielse från honom påförd slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt eller berättigas återbekomma överskjutande preliminär skatt utöver vad som tillgodoräknats honom, äger att genom länsstyrelsen i det län, där debiteringen skett, kostnadsfritt återbekomma vad han erlagt för mycket. Han äger

tillika enligt 69 § 1 mom. uppbördsförordningen — bortsett från vissa undantagsfall — erhålla ränta å beloppet efter fem procent för år. För ränteberäkningen gäller särskilda regler, som i huvudsak innebär följande. Om skatten erlagts preliminärt under vederbörligt uppbördsår, utgår räntan från utgången av nämnda år. För annan skatt, som erlagts under förra hälften av ett uppbördsår — detta är i allmänhet fallet med kvarstående skatt — utgives ränta från och med den 1 därpå följande september. Har skatten betalats under senare hälften av ett uppbördsår, vilket ofta sker med tillkommande skatt, räknas räntan från och med den 1 därpå följande mars. Räntan utgår till och med den dag, då beloppet återbetalas.

Riksdagens revisorer återger i berättelsen vissa av dem inhämtade uppgifter, varav framgår att antalet fall, där dylik restitutionsränta till ett belopp av mindre än fem kronor utbetalats från länsstyrelserna, är betydande. Efter att vidare ha framhållit att under senare år åtgärder i skilda hänseenden vidtagits i syfte att förenkla arbetet med debitering och uppbörd av skatter av olika slag m. m. gör revisorerna följande uttalande

Såsom framgår av det föregående ha olika åtgärder vidtagits i syfte att förenkla de administrativa bestyren i samband med uträkning och uppbörd av skatter av olika slag. Då arbetsbördan för de myndigheter, som handha dessa göromål, det oaktat är betydande, böra om möjligt ytterligare förenklingar genomföras. Vad som därvid bl. a. förtjänar övervägas är att ändra bestämmelserna om restitution av slutlig skatt m. m. i de fall, då ränta därå utgår. Som ovan visats är antalet fall då smärre belopp i ränta gottskrivas de skattskyldiga betydande. Av samma skäl som en regel införts att preliminär skatt, som ej uppgår till fem kronor, ej återbetalas, torde enligt revisorernas mening böra föreskrivas, att ränta, som ej utgöres av visst minsta belopp, förslagsvis fem kronor, ej skall utgå. Räntebeloppen böra vidare utbetalas i helt antal kronor, därvid öretal bör bortfalla.

Då bestämmelser av angivet innehåll — mot vilka några principiella skäl knappast kunna anföras — enligt de upplysningar revisorerna inhämtat skulle medföra en viss arbetsbesparing, torde erforderliga författningsändringar snarast möjligt böra vidtagas.

Departementschefen. Av den nyss lämnade redogörelsen framgår, att viss arbetsbesparing skulle kunna åstadkommas på länsstyrelserna genom att förenkla ränteberäkningen vid skatterestitutioner, som verkställes i anledning av beslut om nedsatt taxering o. dyl. Härmed skulle även kunna vinnas, att restitutionerna kan expedieras något snabbare än för närvarande är fallet.

Revisorernas förslag innebär i första hand, att ränta ej skall utbetalas, om räntan skulle uppgå till mindre belopp än fem kronor. Såsom ett alternativ till detta förslag skulle kunna övervägas att föreskriva, att ränta inte skall erläggas på restitutionsbelopp av mindre storlek, exempelvis under 50 kronor. En regel av denna innebörd kunde såtillvida synas vara att föredra, som man i samliga fall utan vidare skulle kunna konstatera, när ränta inte skall betalas. Nackdelen med en sådan lösning är emellertid att

den inte utesluter att mycket små räntebelopp utanordnas, nämligen då den tid på vilken ränta skall beräknas är kort. Å andra sidan skulle, när nämnda tid är lång, det indragna räntebeloppet kunna bli åtskilligt högre än fem kronor. Det bör tillika framhållas, att man, även med den av revisorerna föreslagna regeln, utan särskilda beräkningar kan avskilja huvuddelen av de fall då ränta ej ifrågakommer.

Jag förordar därför i enlighet med revisorernas förslag, att ränta ej skall utgå, om räntebeloppet skulle understiga fem kronor. Det kan här erinras om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 3 till innevarande riksdag föreslagit en regel av enahanda innehåll med avseende på restitution av vissa konsumtionsskatter. Den här förordade bestämmelsen ansluter sig också väl till vad i 28 § och 68 § 1 mom. uppbördsförordningen stadgas om att kvarstående skatt under fem kronor inte skall erläggas och att restitution inte heller skall ske av överskjutande skatt som ej uppgår till nämnda belopp.

Såsom revisorerna förutsatt bör öretalsberäkning undvikas. Därvid bör emellertid, i likhet med vad som föreslagits i propositionen nr 3, gälla den för de restitutionsberättigade förmånligare regeln att räntebeloppet skall avrundas uppåt till närmaste hela kronotal.

Vad jag här förordat föranleder ändring i 69 § 2 mom. uppbördsförordningen.

Räntan på överskjutande skatt

Såsom inledningsvis antytts, avser jag att i samband med det nyss behandlade spørsmålet om beräkning av ränta på restituerad skatt upptaga fråga om viss jämkning av bestämmelserna rörande rätt att erhålla ränta på överskjutande skatt, d. v. s. för mycket inbetald preliminär skatt.

Gällande bestämmelser. Om den preliminära skatt som skall gottskrivas skattskyldig vid debitering av slutlig skatt överstiger den slutliga skatten, äger den skattskyldige enligt 69 § 1 mom. uppbördsförordningen erhålla ränta för en beräknad tid av ett år. För att ränta skall utgå kräves, att den erlagda preliminära skatten överstiger den slutliga med minst en femtedel av denna eller med minst 10 000 kronor. Ränta erhålles för den del av det överskjutande beloppet som överstiger 1 000 kronor. Det belopp varå ränta beräknas skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Rântesatsen utgör sedan den 1 januari 1958 fem procent.

I 27 § 3 mom. uppbördsförordningen meddelas bestämmelser av motsvarande innehåll angående skyldighet för skattskyldig att utge ränta på kvarstående skatt. Rântesatsen är för detta fall bestämd till nio procent.

Departementschefen. De nyss beskrivna reglerna om ränta på kvarstående och överskjutande skatt har närmast utformats med sikte på att erhålla en godtagbar avvägning av skyldigheten att betala kvars-katterränta. Skälig hänsyn till sådana skattskyldiga, som under inkomståret har svårt att överblicka sina inkomster, har sålunda ansetts kräva, att ränta inte skall erläggas med mindre den kvarstående skatten utgör minst en femtedel av den slutliga

skatten eller också i kronor räknat minst 10 000 kronor. Regeln att ränta endast skall beräknas på den del av kvars skatten, som överstiger 1 000 kronor, tjänar i viss mån samma syfte. Denna regel är emellertid också tillkommen för att myndigheterna inte skall betungas med alltför många ränteuträkningar.

Att dubbla spärrar gäller för rätten att erhålla ränta på överskjutande skatt är alltså en följd av att motsvarande spärregler ansetts erforderliga i fråga om skyldigheten att erlägga kvars skatteränta. För de myndigheter som har hand om restitutionen av överskjutande skatt är iakttagandet av de dubbla spärrarna emellertid ägnat att i viss mån komplicera arbetet. I anslutning till de nyss anmälda förenklingarna i reglerna om restavgift och ränta på skatt som restitueras i anledning av nedsatt taxering o. dyl. har jag ansett mig böra uppta frågan om att göra jämväl reglerna om ränta på överskjutande skatt något enklare. Vad som därvid närmast skulle ifrågakomma är att slopa kravet på att den överskjutande skatten skall uppgå till minst en femtedel av den slutliga skatten eller till minst tiotusen kronor. Myndigheterna skulle då endast behöva undersöka, om den överskjutande skatten — jämkad nedåt till närmast helt hundratal kronor — överstiger ettusen kronor. Ränta skulle utgå på den del av den återbetalda skatten som överstiger sistnämnda belopp.

En sådan ordning skulle innebära vissa fördelar från administrativ synpunkt. Att man därvid har att räkna med någon ökning av antalet fall i vilka ränta skall utgå synes inte behöva väcka betänkligheter. Det kan från andra synpunkter snarast betraktas som en fördel, att de skattskyldiga erhåller något ökade möjligheter att erhålla räntegottgörelse på för mycket erlagd preliminär skatt.

Jag förordar, att 69 § 1 mom. uppbördsförordningen ändras på sätt här angivits. Av skäl som tidigare antytts bör däremot de dubbla spärrarna kvarstå i fråga om skyldigheten att betala kvars skatteränta.

III. Departementschefens hemställan

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)*. Då det nya systemet för pensionsutbetalningarna avses bli tillämpat fr. o. m. den 1 juli 1959, bör förordningen träda i kraft nämnda dag. Jag hemställer, att författningsförslaget måtte genom proposition framläggas för riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Göran Waldau